

Warszawa, 02-08-2022 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

IX.022.4.2022.PM

Pan

Zbigniew Ziobro

**Minister Sprawiedliwości
Prokurator Generalny**

Szanowny Panie Ministrze,

w nawiązaniu do pisma z dnia 26 lipca 2022 r. (l.dz. znak DLPK-I.402.4.2022), uprzejmie przedstawiam opinię do projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobów załatwiania wniosków, skarg i próśb osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (dalej: rozporządzenie).

Projektowane rozporządzenie stanowi konsekwencję uchwalenia ustawy z dnia 22 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy (dalej: k.k.w. albo Kodeks) oraz niektórych innych ustaw. Do nowelizacji tego Kodeksu przedstawiłem zaś Panu Ministrowi swoją opinię pismem z dnia 24 listopada 2021 r. (l.dz. IX.022.1.2021).

Moje zastrzeżenia odnosiły się wówczas między innymi do nowelizacji art. 6 k.k.w. w zakresie prawa osób pozbawionych wolności do składania wniosków, skarg i próśb do organów wykonujących orzeczenie. Wskazałem, że projektowane rozwiązania nie mogą być zaakceptowane przez Rzecznika Praw Obywatelskich, bowiem w bardzo

istotny sposób ograniczają prawo osób skazanych do złożenia i rozpoznania wniosku, skargi i prośby. Moje stanowisko pozostaje nadal aktualne.

Uzupełniając swoją opinię dotyczącą nowelizacji art. 6 k.k.w., krytycznie odnoszę się również do propozycji derogowania w § 8 dyspozycji zawartej w dotychczasowym § 9 ustęp 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 sierpnia 2003 r. w sprawie sposobów załatwiania wniosków, skarg i prośb osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U. z 2013 r. poz. 647). Nakładał on na dyrektora zakładu karnego lub dyrektora aresztu śledczego, jeżeli nie przychylił się do skargi, obowiązek pouczenia wnoszącego skargę o możliwości złożenia skargi na sposób jej załatwienia do właściwego organu.

Na podobny problem wskazałem w piśmie do Pana Ministra odnoszącym się do nowelizacji Kodeksu: niektóre skargi uznane przez Służbę Więzienną za bezzasadne, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich, okazują się uzasadnione. Niekiedy zdarzają się też sytuacje, w których organ nadzoru służbowego, po wskazaniu mu przez pracowników Biura Rzecznika określonego problemu, zajmował stanowisko odmienne od tego wyrażonego przez dyrektora zakładu karnego lub dyrektora aresztu śledczego.

Należy podkreślić, że system składania skarg przez więźniów jest bez wątpienia istotnym elementem związanym z ochroną osób pozbawionych wolności przed nieludzkim lub poniżającym traktowaniem i karaniem. Stąd, na konieczność zapewnienia efektywnych procedur kontrolnych zwracał uwagę także Europejski Komitet do Spraw Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu (CPT), wskazując w Drugim Sprawozdaniu Ogólnym [CPT/Inf (92) 3], że możliwość składania skutecznych skarg oraz procedury inspekcyjne są podstawowymi gwarancjami przeciwko złemu traktowaniu w zakładach karnych. Osadzeni powinni mieć otwartą drogę skarżenia się zarówno w ramach systemu penitencjarnego, jak i poza nim, włącznie z możliwością poufnego zwrócenia się do właściwej władzy. Zawarcie pouczenia o możliwości zaskarżenia decyzji do odpowiedniego organu jest istotnym elementem procedury skargowej i gwarancją, że

nawet skazani mniej zorientowani w regulacjach prawnych, będą w stanie z niej skorzystać.

Podobnie Europejskie Reguły Więzienne są jednoznaczne w zakresie potrzeby zapewnienia efektywnego systemu składania skarg - w regułach 70.1-7 wymagają, aby więźniowie mieli szerokie możliwości składania wniosków i skarg do dyrektora jednostki lub jakiegokolwiek innego kompetentnego organu władzy. Analogiczne rekomendacje zawierają Reguły Nelsona Mandeli - w regułach 56 i 57.

Dlatego też liczę na to, że powyższe uwagi będą pomocne i zostaną wzięte przez Pana Ministra pod uwagę.

Łączę wyrazy szacunku

Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich
/-podpisano elektronicznie/